

Ogólnopolski Konkurs Poetycki w Chełmie

Uczta u progu Kresów

Duch Józefa Wittlina – wielkiego prozaika, poety, tłumacza i krytyka czuwał nad osiemnastą edycją Ogólnopolskiego Konkursu Poetyckiego „U progu Kresów”. Majowy finał konkursu, w sali konferencyjnej Urzędu Miasta Chełma, stał się wielkim wydarzeniem kulturalnym.

Do konkursu zakwalifikowano 121 utworów w 21 zestawach, nadesłanych z regionu, kraju, ale także z zagranicy – Ukrainy i Wielkiej Brytanii.

Pracami jury kierowała Monika Szczerbac z Chełmskiej Biblioteki Publicznej, a w jego składzie znaleźli się: Alicja Czerners (z ChBP) oraz Krzysztof Kołtun, znany chełmski poeta i inicjator konkursu.

W kategorii poezji kresowej przyznano nagrody: Januszowi Kozłowskiemu ze Świdnika, Adrianowi Waclawowi Brzózce z Zakliczyna i Markowi Pietrzeli z Białej Podlaskiej (ex aequo) oraz Irenie Ciesielskiej-Piech z Lublina, zaś wyróżnienia: Ryszardowi Kotasiowi z Londynu – za wiersz *Leć smutku, leć...* oraz Teresie Pyc z Chełma – za wiersz bez tytułu (*Kresy Wschodnie...*).

W kategorii poezji poświęconej Józefowi Wittlinowi laureatką pierwszej nagrody została Diana Joanna Stafińska z Kumorowa Majorackiego – za wiersz *Jakże Ci tęskno...*, a drugą nagrodą uhonorowano

Rozpacz

*opustoszała stolica
pisze list do Polaków
piórem tęsknoty
rysuje krajobrazy puszczy
przeszłości
z wersów Pana Tadeusza
wyjmuje zastawy obrzędów
sielski warkocz panny Zosi
oplata duszę bojowników
na kolejne
karty
depeszy spadają krople pragnienia
wraz z Chełmską Matką
powiekami
miłości
otwiera
kredens szacunku
z którego eksplodują
ramiona polskości
przesuwając
paciorki różańca
częstuje chlebem*

Monika Jesiończak, najlepszy debiut poetycki w konkursie „U progu Kresów”

Sławomira Stalbowskiego z Chełma – za *Wykłęte ze Lwowa*.

Nagrodę za debiut literacki przyznano Monice Jesiończak z Chełma – za wiersz *Rozpacz*.

Finałowi konkursu towarzyszyło sympozjum „Józef Wittlin – Lwów”, zorganizowane w 110. rocznicę urodzin i 30. rocznicę śmierci prozaika, poety, tłumacza i krytyka.

Biblioteka Pedagogiczna w Chełmie wydała z okazji konkursu dwa tomiki, w oprac. Alicji Czerners i Moniki Szczerbac. W pierwszym opublikowano utwory nagrodzone, drugi został poświęcony życiu i twórczości Józefa Wittlina. Organizatorzy i wydawcy zadeklarowali przekazanie obu tomików środowiskom polskim we Lwowie i Nowym Jorku – jako „dokument literacki” i „dowód twórczej pamięci o niezwykłym autorze”, który swoje życie związał z tymi miastami.

Głównym organizatorem konkursu było Nadbużańskie Towarzystwo Kultury – Środowisko Rodzin Kresowych w Chełmie. W sympozjum wzięli udział: wicestarosta chełmski dr Eugeniusz Wilkowski, Krzysztof Kołtun i Jan A. Paszkiewicz. Organizatorów wspomogło PSS Społem, dostarczając gościom napoi orzeźwiających. Impresje muzyczne wykonały uczennice klasy VI Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 3 w Chełmie – Ola Szajkowska i Dorota Szpejda.

Jan A. Paszkiewicz

Józef Wittlin

Urodził się 17 sierpnia 1896 roku w Dmytrowie, pow. Radziechów. Wychowywał się w oddalonym o 80 km Lwowie, będącym wówczas stolicą prowincji Galicji, należącej do monarchii Austro-Węgier. W latach 1906–1914 uczył się tam w gimnazjum o profilu klasycznym. Jako poeta zadebiutował już w wieku sześciu lat – wierszem *Prolog ku czci Zygmunta Krasńskiego*, opublikowanym w „Wiściach” w 1912 roku – w setną rocznicę urodzin poety.

Po wybuchu I wojny zgłosił się na ochotnika do Legionu Wschodniego, a po jego rozwiązaniu w 1915 roku zdał w Wiedniu maturę. W stolicy Austrii rozpoczął studia w zakresie germanistyki, romanistyki i historii sztuki. W tym czasie poznał Reinera Rilkego i Józefa Rotha. W 1916 roku został wcielony do armii austriackiej.

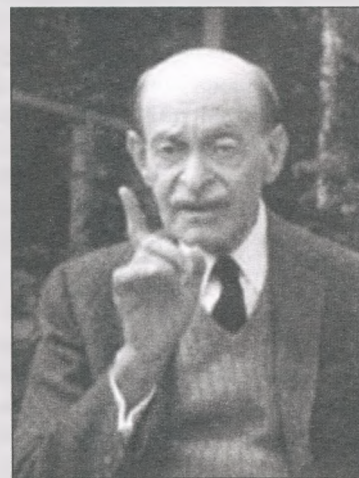
Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości powrócił do Lwowa, gdzie podjął dalsze studia z zakresu filozofii i polonistyki.

Pracował jako nauczyciel w szkołach średnich. Jako twórca związał się ze środowiskiem ekspresjonistów skupionych

wokół poznańskiego „Zdroju”. Na łamach tego czasopisma w 1920 roku ukazał się jego debiutancki tom poezji *Hymny*. W latach 20. był kierownikiem literackim Teatru Miejskiego w Łodzi, wykładał w Szkole Dramatycznej. Był bardzo czynnym literatem, publikując wiersze, artykuły, recenzje, listy w: „Wiadomościach Literackich”, „Filomacie”, „Skamandrze”. Jako zadeklarowany pacyfista, który bardzo boleśnie przeżył dramat I wojny światowej, sprzeciwiał się wszelkim ruchom radykalnym. Za swoje przekonania i związki ze Skamandrytami był w latach 30. ostro atakowany przez publicystów z Obozu Narodowo-Radykalnego (ONR).

W 1935 roku Pen-Club nagrodził go za przekład *Odysei* heksametrem, w roku 1936 zdobył nagrodę „Wiadomości Literackich” za powieść *Sól ziemi*, a w 1937 został laureatem Złotego Wawrzynu Polskiej Akademii Literatury.

W 1939 roku wyjechał z Polski. Z ogarniętej wojną Francji przedostał się, poprzez Portugalię, do USA. Z tym krajem, a szczególnie z Nowym Jorkiem związał się już do końca życia. W latach 1941–1943 współredagował, m.in. z Janem Lechoniem i Kazimierzem Wierzyńskim, „Tygodnik Polski”. W roku 1952 nawiązał współpracę z Radiem

Wolna Europa. Ten fakt zdecydował o wykreśleniu Wittlina z oficjalnej listy literatów przez rządzących PRL. Jego lwowskie korzenie, do których niejednokrotnie powracał w swojej twórczości oraz zadeklarowana postawa pacyfistyczna, przeciwna zarówno reżimowi nazistowskiemu, jak i stalinowskiemu, przekreślały jakiejkolwiek szanse uznania emigracyjnego twórcy przez komunistyczne władze.

Zmarł 28 lutego 1976 roku w Nowym Jorku, do końca życia oddając się przede wszystkim własnej twórczości i pracy przekładowej.